

HET KAFFERJONGETJE

In het werk van **ANTÓNIO LOBO ANTUNES** staan herinneringen aan het Portugese koloniale verleden in Angola centraal. Een fragment uit de roman 'De glans en pracht van Portugal.'

10 MEI 1988

Eigenlijk had ik al moeten weten dat Angola afgelopen was voor me toen de mensen op twee plantages ten noorden van die van ons vermoord waren, de man met zijn hoofd omlaag op de trap, dat wil zeggen aan een tree genageld met een gordijnrail, de vrouw naakt op haar buik in de overhoop gehaalde keuken, duizend keer naakter dan als ze nog had geleefd, zonder tong, zonder handen, zonder haren, zonder borsten, bewerkt met het vleesmes en tussen haar benen de hals van een fles, het hoofd van de oudste zoon

staarde ons aan vanaf een tak, zijn lichaam aan stukken gesneden met de mechanische zaag, lag in dunne reepjes tussen de bloemen, de jongste zoon achter het huis (waar we 's middags thee met hen dronken biscuitjes aten en ons koelte toewuifden met raffia waaiers) met de hond, hun beider darmen één groot kluwen, bloederige vingerafdrukken op de muren, het armzalige meubilair omgegooid, de fotolijstjes kapotgesmeten, de gordijnen voor de open ramen veegden door de stilte en de stank van de ingewanden, ganzengegagel boven de kantine, de tractoren en de in brand gestoken zonnebloemvelden, waar de open zichters ineengerold op de grond op hun eigen neus en oren kauwden met groepjes zoemende kevers in de open wonden, mijn vader zocht samen met de cipaios de akke

CONTROL OVER ALL ELEMENTS OF HIS OLD PARTY/FACTION. 8. INFORMANT IS PREPARED TO PROVIDE

RWANDA 1994

RWANDA 1994

RWANDA 1994

RWANDA 1994

RWANDA 1994

RWANDA 1994

RWANDA 1994

de genocide in Rwanda. Tijd is dus een noodzakelijk iets. Jean-Marie heeft gelijk: het is onmogelijk zo'n project op drie maanden tijd op papier te zetten.

COLLARD: Die tijd was ook nodig voor de ontmoeting tussen twee culturen, tussen acteurs, muzikanten en schrijvers. Het ligt niet voor de hand tot evenwicht, tot harmonie, tot wederzijds begrip te komen. Dat heeft zich geleidelijk ontwikkeld. De mensen zijn trouwens ook op verschillende momenten in het werkproces gestapt.

Uiteindelijk heeft ieder zijn verantwoordelijkheid in de voorstelling gekregen, ook de Rwandezes. Zij gaan akkoord met wat het stuk zegt, met de manier waarop het wordt voorgesteld, met de plek die ze innemen, met de dialoog die er ontstaan is tussen de traditionele Rwandese muziek en het werk van Garrett... Dat is merkbaar, denk ik, aan het eindresultaat.

Het was voor ons interessant om een aantal delen van de voorstelling reeds vroeg voor publiek te spelen. Vanaf het moment dat we drie kwartier muziek hadden en zich scènes en tekstfragmenten in >>

DA 1994

RWANDA 1994

RWANDA 1994

RWANDA 1994

RWANDA 1994

RWANDA 1994

RWANDA 1994

UNDER OUR PROTECTION. 9. IT IS OUR INTENTION TO TAKE ACTION WITHIN THE NEXT 36 HOURS WITH

politieke leider van het Vlaams-nationalisme en hij had zijn partij resoluut naar de collaboratie met de Duitsers gedreven. Voor 1914 was hij een van de meest actieve taalgrensmilitanten geweest. Tijdens de oorlog zelf zat hij in het Belgische leger aan de IJzer en bevocht daar de Duitsers. Na 1918 kwam hij al heel snel onder invloed van het anti-Belgische en anti-democratische gedachtegoed van de activisten. Dan kwam de gestage opmars tot hij partijleider werd. Zo gauw hij kon, legde hij de binnengevallen Duitsers een radicaal programma tot machtsverovering ten bate van hemzelf en zijn partij voor, etnische zuiveringen inbegrepen.

De Clercq stelde zijn Lebensraum-imperialisme openlijk voor aan zijn achterban in de vroege lente van 1941. In een toespraak te

Ieper weidde hij uit over de Vlaamse 'nood aan grond'. Die was voorhanden in de directe omgeving, namelijk in Noord-Frankrijk waar de gronden onderbenut werden omwille van de teruglopende bevolking. Het enige wat moest gebeuren was een 'volksopshuiving' zoals hij dat noemde. Hij stelde retorisch de vraag: 'Waarom zou de toestand in Frankrijk niet gesaneerd worden door de verhuizing uit de Noorderdepartementen, aldus voor de Nederlanden de broodnodige grond vrijlatend?' Hij gaf toe dat dat een beslissing was die Hitler moest nemen. Het zou de Führer zijn, die 'aan ons Nederlandse volk de ruimte zal geven waarop het door zijn levenskracht recht heeft om in welvaart te leven.' De eerste begunstigden van die doortastende kolonisatieplannen in het leeggemaakte gebied waren de Vlaamse boeren. Staf De Clercq was zeer lyrisch over

de landbouwers die hij het 'gezondste' deel van een volk achtte. Ze mochten in hun veroverde land grote stukken grond en boerenhofsteden verwachten. Dergelijke voorstellen werden dus openlijk gepropageerd maar ook ditmaal hadden de Duitsers andere zorgen. Het winnen van de oorlog ging voor. Ze hadden geen troepen vrij om op grote schaal de gevluchte mensen in bedwang te houden en planmatig te verdrijven. Het ging immers om miljoenen mensen en er zou zonder twijfel grootscheppige onrust ontstaan. Wat er zou gebeuren zij ware de loop van de militaire gebeurtenissen anders geweest, kunnen we slechts gissen. De joden en de zigeuners in België zijn wettelijk het slachtoffer geworden van de etnische zuivering met de hulp van en onder applaus van Vlaams-nationalistische collaborateurs. Maar dat was allemaal veel kleiner